

Tekst 3

Regel 2 **eundem**

Door het gebruik van het woord **eundem** vestigt Cicero terloops de aandacht op een naar zijn mening absurde situatie.

- 1p 17 Beschrijf in eigen woorden deze absurde situatie.

Regel 9-14 **Illam** t/m **putetis**

Een van de wapens waarmee een redenaar zijn publiek probeerde te overtuigen was *movere*.

- 2p 18 Beschrijf in eigen woorden uit deze regels twee verschillende opmerkingen waarin Cicero dit wapen toepast.

Regel 13-14 **videte** t/m **putetis**

Deze woorden worden door A. van den Daele als volgt vertaald:

Zie dan toe, bij de onsterfelijke goden, naar welk een afgrond de staat gevoerd zal worden.

In het Latijn is hier het stilistisch middel eufemisme gebruikt.

- 2p 19 a Leg uit dat in de vertaling het eufemisme niet is overgenomen. Ga in je antwoord in op zowel het Latijn als de vertaling.
b Noteer de naam van een ander stilistisch middel dat in het Latijn is gebruikt, maar niet in de vertaling is overgenomen.

Regel 16 **iis**

- 1p 20 Citeer uit het vervolg (t/m regel 18 **laborare**) het Latijnse tekstelement waarmee Cicero **iis** nader concretiseert.

Regel 16-18 **Vestrum** t/m **laborare**

- 1p 21 Noteer in eigen woorden de a-fortiori-redenering die uit deze regels op te maken is.

Regel 21-22 **hominibus** t/m **incommodorum**

Cicero zegt in het vervolg (t/m regel 24 **amittimus**) ongeveer hetzelfde als hier.

- 2p 22 Verklaar het verschil in tijd tussen **ademit** (regel 21) en **amittimus** (regel 24). Betrek in je antwoord de context van beide werkwoordsvormen.

Let op: de laatste vraag en opdracht van dit examen staan op de volgende pagina.

Regel 20-24 **Quae** t/m **amittimus**

In een artikel over deze redevoering schrijft Chr. Pieper dat Cicero het proces wil presenteren als een zaak waarin de vrijheid van de Romeinse republiek verloren dreigt te gaan.

In deze laatste regels van zijn redevoering noemt Cicero niet vrijheid, maar een andere belangrijke waarde die verloren dreigt te gaan.

- 2p **23**
- a** Noteer een Nederlands woord waarmee deze waarde wordt weergegeven.
 - b** Noteer de Latijnse benaming van het slotgedeelte van een redevoering.

Tekst 4

Bestudeer de inleiding en de aantekeningen bij tekst 4.

- 37p Vertaal de regels 1 t/m 13 in het Nederlands.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.